

Діло

<p>РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринка 18, II. пов. Конт. нощ. шака 26.728. Адреса телег. „Діло—Львів“. Число телефону 345. Рукописи редакція не повертає.</p>	<p>ПЕРЕДПЛАТА в Австро-Угорщині: місячно 5— К. чвертьрічно 15— „ піврічно 28— „ річно 50— „ у Львові (без доставки): місячно 4— К. чвертьрічно 12— „ піврічно 22— „ річно 44— „ в Німеччині: місячно 20— М. річно 50— „ За кожен аршин платити по 10 с.</p>	<p>Ціна оголошень: Рядок постійної, розміщеної по дві сторони 40 с. в місяць і т. д. в залежності від часу, місця і способу вставки. Звичайний часок коштує по 10 с. на рядок. Напередоплатою. Звичайний часок на суботу і неділю по 10 с. на рядок. Звичайний часок на суботу і неділю по 10 с. на рядок. Звичайний часок на суботу і неділю по 10 с. на рядок. Одна строка в день у Львові 10 с. на рядок по 10 с.</p>
---	--	---

Видав: Видавничя Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Наше становище супроти перевороту на Україні.

Львів, 14. червня 1918.

Як знаємо з меморіалів Українського Національно-Державного Союзу, опозиція проти кабінету Голубовича йшла двома течіями. Коли українська опозиція йшла до реорганізації Центральної Ради і її правительства на основі консолідації всіх українських державно-творчих елементів, — то рівночасно російсько-польсько-жидівська поміщицько-капіталістична реакція йшла проти самої ідеї суверенності українського народу в українській державі, до захоплення державної власти в свої руки в цілях реставрації передвоєнного русифікаторсько-реакційного режиму поки-що на Україні, щоб описля, коли настане „слухний час“, почати з Кієва „збирання російських земель“ в давню „єдну і невіддільну“ Росію.

Переворот 29. цвітня — як се стверджують згадані меморіали Українського Національно-Державного Союзу — був ділом цієї останньої течії. Завдяки допомозі сторонньої сили вона захопила в свої руки власть в українській державі і почала проводити в ній свої політичні цілі, які проводять і до нинішнього дня.

Таким чином переворот 29. цвітня був революційним актом елементів, ворожих українській державі, проти законної української державної власти.

Тим самим мусіли до нього віднести ся негативно всі українські державно-творчі елементи, ті, які з хаосу російської революції вніесли на своїх плечах українську державність, які протягом року заклали від неї основи і які бажали, щоб на тих основах далі державне будівництво розвивало ся шляхом еволюції, в якій новоді стирали ся би о житеву дійсність революційної крайности.

І так стало ся. До перевороту поставили ся негативно всі українські державно-творчі елементи, так, що Україна поділена тепер різко на два ворожі табори: з одного боку теперішнє правительство і ті російсько-польсько-жидівські поміщицько-капіталістичні круги, що стоять за ним; з другого — без ріжниць партії всі українські елементи, які були творцями українського державного відродження.

Що сими елементами доси не вдало ся усунути теперішній кабінет і взяти державну власть в українській державі в свої руки, — се свідчить, що теперішній кабінет мусить мати за собою голову держави і ту сторонню силу, яка тепер рідше на Україні.

Серед таких відносин — здавало ся би — і в Галичині не повинно би бути двох думок щодо оцінки теперішнього положення в українській державі. Здавало ся би, що й галицькі українці повинні стояти без застережень по тій стороні, по якій стоять усі українські елементи в українській державі, — проти тих, що підняли революцію проти української державної власти в ворожих для української державности цілях.

На жаль так не стало ся. На скільки політичне становище громадянства репрезентує преса, „Українське Слово“ стало від першої хвилі по стороні творців перевороту з 29. цвітня. Можливо, що в першій хвилі була се недосконала орієнтація: що воно той переворот, який довершив ся силами, ворожими українській державности, взяло за ту еволюцію, до якої йшли українські партії. А ставши раз по стороні творців перевороту, воно справді в зваженим гідним доброї справи боронить їх на кождім кроці, менторуючи за те українські партії за їх опозицію в таким тоні, на який позволяла собі доси супроти української опозиції тільки чужинецькі верховоди.

Ті останні, які се теперішній кабінет лишив з державної будови, довершеної Центральною Радою, ті уступки, які він примушений робити українству, і ту українську національно-

державну фразеологію, якою до якогось часу примушені демерувати свою русифікаторську політику теперішні киявські правителі, — все те рзджує „Укр. Слово“ до величезних розмірів, забуваючи, що перед 29. цвітня Україні були повними господарями української держави, отже в порівнянню з сими всіми „уступками“ теперішнього кабінету викликають тільки глибоку образу українського національного почуття. Справді, де чого ми діждали, коли мусимо тішити ся „концесіями для українства“ в українській державі!

З другої сторони „Укр. Слово“ промовчало такі важні українські політичні есенції, як оба меморіали Українського Національно-Державного Союзу, і так само промовчало скільки змогла всі прояви акцій українських державно-творчих елементів проти теперішнього режиму або представляє їх в таким світлі, що боротьба між українськими елементами і теперішнім русифікаційним правительством України, — се не боротьба оборонців української державности з її ворогами, а звичайна внутрішня політична боротьба між однаковими прихильниками української державности, в яку Галичанам не слід мішати ся. Коли-ж і реєструє який політичний крок українських елементів, то звичайно з таким неприязним менторським тоном, що ось, мовляв, вони нарешті починають прихвально до розуму, що ми їм не від нині радили.

Так під покрішкою „невмішування у внутрішні українські справи“ „Укр. Слово“ раз-по-раз наносить українським державно-творчим елементам удари з заду, стаючи по стороні правительства, яке вони неборують.

Вияснюване походження і політики теперішнього режиму на Україні ірзо фастю мусить відносити ся й до особи гетьмана. Адже на становищі голови української держави він: гетьмана переворот 29. цвітня, — і коли теперішній кабінет держить ся при власти, то за се також відповідає гетьман, бо-ж він покликає й усуває міністрів.

За сю обставину хапаєт ся „Укр. Слово“ і стараєт ся покрити своє становище авторитетом гетьмана. Гетьман — мовляв — заявив, що бажає збудувати самостійну українську державу, отже треба йому вірити і не критикувати, бо се утруднює будову української держави. На таким становищі стоїть орган, який при кождій нагоді присвоює собі монополію демократизму серед нашого громадянства!

Про гетьмана ми ясно й отверто сказали нашу думку. Факту, що на голову держави він: гетьмана переворот, який був революцією елементів, ворожих українській державности, проти законної української державної власти, — ми не можемо признати зі становища політичної етики етичним, — і се ми зазначили зараз після перевороту. Що в минушности гетьмана шукали ми фактів, які давали б йому моральне право сягнути по становище голови української держави, се вважали ми не тільки нашим правом, але й нашим обовязком. Нарід має право запитати ся, які заслуги для рідного краю має за собою той, хто сягає по найвище становище в народі. А преса має обовязок дати народові відповідь на се питанє. Що тих заслуг ми в минушности гетьмана не знайшли, се не наша вина.

Кажуть, що гетьман, се один з тих, що вертають до народности предків, а таких елементів не треба віднімати. Се правда, таким навігтанем треба тільки радіти. Але при тій треба, щоби становище в народі здобувало ся з заслугами для народу. Коли спольщені чи зросійщені нащадки колишніх українських родів мали-б вертати до народности предків, тільки на те, щоб далі так само панувати над українським народом, як панували доси, — то нехай радше не вертають! Ті самі, що доси панували над нашим народом завдяки царському режимові, — тепер, коли влад царський пре-

стол, мали б панувати далі тому, що вернули до народности предків? Ні, нехай вертають, але нехай вертають на службу рідному народові, на спокуюване гріхів своїх і своїх предків перед народом, на здобуване становищ в народі заслугами для рідного краю. Осягненя становища голови держави при помочи перевороту 29. цвітня ми не можемо признати актом заслуги для українського народу й його держави.

Не належимо до тої категорії політичних письменників, які перед кождим, хто здобує власть, падають лицем на землю, а кождого, хто втратив власть, копають ослясним копитом. Лишаємо се иншим, які тоді, коли панувала Центральна Рада, кликали: „Слава Грушевським, Голубовичам, Ткаченкам, Поршам!“ — а по її упадку обкидають її болотом, забуваючи, що як би не було Центральної Ради, то не було би „Гетьмана всієї України“, бо не було би самої України як держави.

Масмо й те переконанє, що й сам гетьман, — коли він є справді державний муж, який доріс до своєї історичної місії, — зуміє повести ріжницю між чесним політичним противником і політичним плазуном. Бо коли чесний політичний противник переконаєт ся про чистоту його намірів і корисність його політики, то стане його прихильником, який буде його боронити не тільки аж до упадку, але й по упадку, а політичний плазун з його упадком так само копне його ослясним копитом, як копаєт його попередника.

Словом — коли ходять о гетьмана — ані його минушність, ані спосіб, яким він вийшов на становище голови держави, ані той політичний курс, який запізував за нього на Україні і паує доси, не дають причини стати прихильником і оборонцем його політики. Що з того, що гетьман говорить, що його ціля збудувати самостійну українську державу, — коли політика його кабінету руйнує українську державність?

Може скажуть, що від перевороту ще за короткий час, щоб можлива була оцінка гетьманської політики. Але Центральна Рада від усуненя большевицького наїзду до перевороту не мала більше часу, а одначе на її голову палять тепер тільки каміє! При тій одне діло — покликанє українського кабінету — поки-що вистало би, щоб бути доказом в користь гетьмана. Чому він сього діла не зробить? Не хоче — чи не може? Як не хоче, — то се говорять проти нього. Як не може, — то се також не вмовляє за ним як за головою української держави.

Минушність гетьмана, спосіб, як він осягнув становище голови української держави і його дотеперішня політика диктують нам таке становище супроти перевороту на Україні, яке ми заняли і займаємо доси — в тій переконанню, що сими служимо справі української держави. Змінять ся діла гетьмана — і ми станемо його найревнейшими прихильниками й помічниками в будові самостійної Української Держави.

М. А.

Не буде парламентарної сесії.

Гр. Бурія за австро-польською розв'язкою.

Львів, 14. червня 1918.

Вчера відбула ся друга міністерська рада. По візкам, які приносять віденські дневники, на разі рішено на случай неможности скликання парламенту внести димісію кабінету. Д-р Зайдлер утворив би опісля нове міністерство.

Вигляди на скликанє літньої парламентарної сесії майже ніякі, мимо того, що Польня старають ся виправдати перед Німцями краківській революції і мимо того, що австро-угорський міністер заграничних справ підчас свого послідного побуту в Берліні заступав ся за австро-польською розв'язкою, як про се згідно звіщає берлінська і віденська преса. Польські виправдування в дечім поправили відносини між німецьким національним союзом і польським колом, а звідомленє про конференцію бар. Бурія-

